

אוצר הנפש

* **	🕯️🕯️	📍
17:26	16:09	י-ם
17:27	16:23	ת"א
17:24	16:13	חיפה
17:28	16:17	ב"ש

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי הרב יצחק גינזבורג שליט"א

אוצר הסיפור

גם מלאך יכול לטעות ולהטעות

גם למלאכים יש גוף, זך, משני היסודות העליונים יותר – אש ורוח ("עשה מלאכיו רוחות משרתיו אש להט") – אך הם עדיין יכולים להסתיר על אלוקות.

הדוגמה לכך היא ספור בגמרא עם המלאך מט"ט, שר עולם היצירה: בעולמות העליונים נהוג שכל המלאכים עומדים, אסור להם לשבת – רק ה' יושב, שלא יאמרו שיש "שתי רשויות". המלאך היחיד שיושב הוא מט"ט, בזמנים מסוימים, כאשר הוא ממלא את התפקיד החשוב שלו – לכתוב את

גם מלאך יכול להעלים על אלוקות, ולכן גם הוא צריך רחמים

זכויותיהם של ישראל.

כאשר אלישע בן אבויה נכנס לפרדס, עלה למעלה, הוא ראה את מט"ט יושב, ומיד הוא טעה לחשוב שיש שתי רשויות ויצא לכפור, קיצץ בנטיעות. מט"ט לא התכוון חלילה, אבל בגלל הרושם המוטעה והנזק שנגרם הוא קיבל עונש – "אפקוהו ומחיוהו שיתין פולסי דנורא". לבן אדם נותנים רק לט מלקות, אך למלאך נתנו ששים מלקות מאש.

זאת אומרת שגם מלאך יכול להעלים על אלוקות, ולכן גם הוא צריך רחמים. מה זה מלמד עוד? רגישות. לשים לב שלא יובן ממעשי דבר שיגרום לחילול ה', לכאורה מה רוצים מהמלאך? הוא עשה את התפקיד שלו, כתב זכויות בישיבה כמו שאמור לעשות. אלא שאם היה מספיק בטל היתה לו רגישות לשים לב שנכנס אדם, הוא לא יודע שאתה אמור לשבת, ועלול לקצץ בנטיעות, בכזה מצב צריך לקום, שלא יבינו טעות.

(משיעור י"ג תשרי תש"פ)

אוצר הפרשה

קונספירציית התשובה

על יוסף כתב אדמו"ר הזקן "ולכן נקרא בן פורת אותיות פותר ותופר שמחבר כו'. ולכן היה פותר חלומות" אבל בפרשות מקץ-ויגש יוסף הצדיק לא תופר רק פתרון חלומות, אלא תופר עלילה שלמה – עומק ההבנה של יוסף הוא איך עושים תשובה ואיך מכפרים על החטא, והוא תופר סיפור שלם כדי להביא את אחיו לתשובה וכפרה. ה' מסובב את כל הסבות כדי שאדם יחזור בתשובה, ובסיפור כאן יוסף הוא בא-כוחו של הקב"ה לסובב את הסבות. יוסף שייך כאן ל"הנסתרת להוי' אלהינו", ולכן הוא פועל כנסתר, מפעיל קונספירציה מאחורי הקלעים, מעבר לדברים הגלויים לעין, וגורם למי שמתפקד במציאות הגלויה להיות בדריכות ולנסות להבין מה קורה, עד שהקונספירציה שלו גורמת ליהודה להודות, לעמוד במבחן ולעשות תשובה במסירות נפש על מכירת יוסף. התשובה מתקשרת כאן להגדרה של יוסף כ"גאולה" – "אין ישראל נגאלין אלא בתשובה", אבל זו תשובה שמובטחת מצד מסובב כל הסבות "וכבר הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין" (ואם יש צורך ב'קונספירציה' בדוגמת יוסף ואחיו "הקב"ה מעמיד להן מלך שגזרותיו קשות כהמן וישראל עושין תשובה ומחזירן למוטב").

(משיעור י' טבת פ"א)

אוצר הרמז

זאת חנוכה וחג השבועות

הדלקת הנרות באופן של "מוסיף והולך" מזכירה את ימי הספירה (ומספרית יש ביניהם קשר מובהק) שבין פסח לשבועות. "זאת חנוכה", היום השמיני של חנוכה, הוא הגילוי ה'על טבעי' מעל שבעת ימי ההיקף שקודמים לו, ובאותו אופן שבועות, היום החמישים, הוא הגילוי מלמעלה של שער ה-נ שלמעלה משבעת השבועות שקדמו לו. שני ה'כוללים' – ה-ח שמעל ה-ז וה-נ שמעל ה-מט – מצטרפים לסוד החן של חנוכה, המאיר במיוחד ב"זאת חנוכה".

(משיעור אור לי"ב אלול תשפ"א)

אוצר התבונה

תיקון שנאת חנם – שויון אמתי

המפגש בין יוסף ויהודה הוא מפגש עיקרי בין שתי דמויות שמייצגות שתי הנהגות של עם ישראל ושתי דרכים בעבודת ה'. בדרושי החסידות סוגיא עיקרית ביחס למפגש הזה היא השאלה מי גבוה ממי – יוסף או יהודה. ה'מתח' הזה, עליו נסובים הרבה מדרושי החסידות, בולט כשמשווים בין הפרשה לבין ההפטרה: בפרשת השבוע, על פי פשט, יוסף גבוה מיהודה – הוא המשנה למלך שיהודה נגש להתחנן אליו על בנימין. אך בהפטרה היחס מתהפך, כאשר מתחברים יחד "עץ יוסף" ו"עץ יהודה" וה"מלך אחד" שעליהם הוא משבט יהודה – "ודוד עבדי נשיא להם לעולם". במדה מסוימת, אפשר לומר שבהוה יוסף הוא העיקר ובעתיד (עליו מנבאת ההפטרה) יהודה הוא העיקר, אך המבט הפנימי מתאמץ לחשוף איך שתי הבחינות קיימות ו'מתמודדות' גם בהוה.

כתוב שסופי התיבות של "ויגש אליו יהודה" הם **שוה**.

בהוה יוסף
הוא העיקר
ובעתיד יהודה
הוא העיקר

ההשוואה בין יוסף ליהודה היא כמו המחלוקת של בית שמאי ובית הלל האם "שמים קדמו" (דהיינו 'יוסף קדם') או "ארץ קדמה" (דהיינו 'יהודה קדם'), כאשר באים חכמים ומכריעים ש"יעמדו יחדו". גם ביחס בין יוסף ויהודה – יש בחינה שהם שוים, וחשוב להדגיש אותה.

הדור שלנו הוא דור של "ונקה' לשבים" – דור של תשובה – שאפשר לדרוש עליו, קצת בדרך מליצה, גם שהוא דור של "ונקה' לשוים", דור בו יש להדגיש את השויון בין כל היהודים. כל ההקשר כאן של "ויגש אליו יהודה" הוא כפרה על חטא מכירת יוסף – חטא כללי בתורה, שבצעם הוא החטא הכללי הראשון של עם ישראל (אחרי חטאים כלליים של האנושות, חטא עץ הדעת וחטאי דור המבול ודור הפלגה). **במובן מסוים, כל הצרות עד היום באות לכפר על החטא הזה, חטא של שנאת חנם בתוך בית ישראל – בעטיו חרב בית שני "ועדיין הוא מרקד בינינו". התיקון לשנאת חנם הוא אהבת חנם, אליה מגיעים מתוך ההכרה שלכל יהודי יש נפש אלקית, "חלק אלוך ממעל ממש", וכולנו שוים לטובה.**

חשוב להדגיש ששויון אין פירושו שכולם זהים, כמובן, ואפילו לא שאין לאחד מעלות על זולתו. השויון האמור כאן, השויון האמתי וה'שמח' ביותר, הוא התגלית שכל אחד גדול מזולתו בבחינה אחת ופחות ממנו בבחינה אחרת. יתר על כן, גם בבחינה שבה האחד גדול מזולתו הוא גם נצרך לו. כלומר, גם בבחינה בה יהודה פחות מיוסף ונגש אליו מלמטה – דווקא הוא 'מקפיץ' את יוסף למעלה ממדרגתו הראשונה לכשעצמו; וגם בבחינה בה יוסף פחות מיהודה, ויהודה הוא העיקר וה"מלך אחד" – דווקא יוסף מגלה את מעלותיו של יהודה והופך אותן לפועלות בעולם. כלומר, יש כאן שני כיוונים הפוכים שפועלים יחד – כמו שידוע בפיזיקה, שלכל תנועה יש תנועה נגדית והפוכה – דווקא הם יוצרים את השויון המתוקן והשלם.

(משיעור י' טבת פ"א)

אוצר קצו

דברים בטלים

יש שטויות במחשבה, שטויות בדיבור וגם מעשים שהם שטויות. אנשים מבזבזים שעות על שטויות – חבל, הזמן לא חוזר. לכאורה, הדברים הבטלים לא פוגמים בנפש, לא מפריעים להיות אחר כך יהודי בשר ולעשות מה שצריך. כל זה נכון לגבי העולם הזה, אבל מה קורה אחר כך?

כשהנפש רוצה לעלות חזרה מהעולם הזה כל הדברים הבטלים, שלכאורה לא הפריעו כאן, מצטברים ומונעים ממנה לעלות – כל השטויות שהאדם עסק בהן, במחשבה, דיבור ומעשה, כרוכות אחריו כמו כלב ומפריעות לו לעלות. לפעמים הוא אפילו לא יודע שהוא מת – הוא מדמיין שהוא עדיין חי, עסוק באותן שטויות שהוא בזבז עליהן זמן בחיים. בחסידות כתוב הרבה, במיוחד במאמרים של אדמו"ר האמצעי, על דברים בטלים – שהם המקור של כל המחשבות הזרות בנפש. גם בתפלה, כאשר הנפש מנסה לעלות למעלה – כמו אחרי ההסתלקות – הדברים הבטלים מונעים את העליה, הם מופיעים בתור מחשבות זרות שמפריעות להתעלות הנפש.

(ליל שבת וישלח תשפ"ג)

אוצר השו"ת

ההנהגה הדרושה לקראת הגאולה

שאלה: למה הרבי התכוון כשאמר שבדורנו על כל אחד להיות אדמו"ר?

תשובה: ההגדרה הראשונה של רבי היא היותו נשמה כללית – מי שאוהב את כולם ומזדהה עם כולם. ככל שמתקרבים לגאולה על כל אחד ואחת להרגיש ולהתנהג כ"נשמה כללית" – להזדהות עם כל היהודים, לאהוב אותם, לדאוג להם ולהתמסר לשליחות לטובת העם כולו. על האחריות הכללית הזו אמר הרבי מליובאוויטש שבדורנו על כל אחד להיות אדמו"ר. הנהגה כזו, מתוך תחושת הפשיטות של קיום הכלל והזדהות עמו, מאפשרת לחיות ולפעול תמיד ללא כל פחד, מתוך הבטחה שבמי שהרבים צריכים לו מתקיים "פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי". על כך נאמר כי בדור הגאולה "הקטן יהיה לאלף והצעיר לגוי עצום" וההנהגה הזו מביאה לגאולה בבחינת "זכו – 'אחישנה'" כסיום הפסוק "אני הוי' בעתה אחישנה".

(ויצא תשפ"ג)